

Colom no és de Bilbeny

written by Miquel Manubens | 28 d'agost de 2019

Recentment hi ha hagut per Twitter un rebombori entre els defensors de l'Institut Nova Història (INH) i els autoanomenats acadèmics, o sigui els historiadors amb carnet, promogut pel diputat Rufián.

Entenc, evidentment, les raons dels «acadèmics» malgrat que no les argumentin a Twitter i que ja van ser exposades a l'article del Sapiens de març titulat *Desmuntant la nova història* que podeu [llegir aquí](#). El que no entenc és que actuïn com un ressort a resposta del sr. Rufián.

No opinaré sobre la suposada catalanitat de Marco Polo, Da Vinci, Erasme, etc., perquè no els he estudiat. Però sí que puc afirmar que avui en dia la catalanitat de Cristòfol Colom és indiscutible, i no ho és gràcies a Bilbeny sinó perquè els historiadors catalans mai havien dubtat de la catalanitat d'en Colom: C. Despuig, 1557; J. Zurita, 1579; J. R. Vila, 1602; A. Bosch, 1628, Leonardo de Argensola, 1630; Gaspar Sala, 1640; Diego Iosef Dormer, 1697; Narcís Feliu de la Peña, el 1709. I arriba 1714 i comença el silenci.

El 1888 s'inaugurà a Barcelona el monument a Colom, amb un conjunt escultòric que reivindica la presència de catalans en el descobriment. El lema del monument a Colom va ser «'Honorant Colom, Catalunya honora els seus fills predilectes». Més clar, aigua!

A primers del s. XX els historiadors cohesionaren i documentaren el sentiment popular convertint-lo en tesi: Ulloa, Carreras Valls, Bayerri. Aleshores com a resposta, Mussolini hi aboca diners al Colombo genovès i la dictadura de Primo de Rivera enalteix les figures dels Pinzón.

Altres historiadors no catalans també arribaren a la conclusió que Colom era català i jueu com Salvador de Madariaga o Simon

Wiesental. Conclusió a la qual també arribà recentment la doctora Estelle Irizarry en el seu llibre *El ADN de los escritos de Cristóbal Colón*.

Després del franquisme, els historiadors del Centre d'Estudis Colombins (CEC) prosseguiren les investigacions: Caius Parellada, Pere Català Roca, Francesc Albardaner, Nito Verdera, Ernest Vallhonrat, Charles J. Merrill, Joaquim Arenas, Josep M. Castellnou, Coll, Bestratén, Ortadó, Romà Pinya, Antonio Poyo, Frederic Udina i Martorell, Fidel Company, Antoni Bach, Enric Mitjana de las Doblas, Dalmau Valls, Jaume Aymar, etc.

El moment àlgid del CEC va ser l'any 2004, quan el canal Discovery Channel, amb la col·laboració dels investigadors del Centre d'Estudis Colombins, va estrenar un documental que reafirmava la tesi del Colom català i que aportava els següents peritatges científics:

- El Peritatge de Lluís de Yzaguirre sobre que Colom era un parlant del català central.
- El peritatge del paleògraf Gabriel Roura, que les cartes manuscrites de Colom són fetes en lletra gòtica cursiva catalana.
- Els resultats de les anàlisis d'ADN que certifiquen el parentesc entre Cristòfol, Diego i Hernando.
- El resultat de l'anàlisi antropològic de Diego Colom que certifica que tenia 52/58 anys en morir i no 47 com tindria el germà genovès, per tant la teoria genovesa a la paperera.

Aquí podeu veure el documental: [original anglès \(2004\)](#), versió [per a Espanya \(2004\)](#). I un [refregit hispanista \(2005\)](#).

Tenim també el peritatge forense del Dr. Charles W. Goffa de les restes de Colom de Santo Domingo que asseguren que Cristòfol tenia uns 70 anys en morir, per tant nascut el 1436 aproximadament, i no el 1451 com el genovès, ni 1414 com diu

en Jordi Bilbeny.

I també tenim amb posterioritat al documental, els peritatges de paleografia dels catedràtics de Paleografia: Montserrat Santmartí (URV) i el Dr. Garrido (UdA) que han ratificat el peritatge del professor Roura.

Per tant, tots hauríem d'estar d'acord almenys en què la teoria genovesa és falsa i que Colom era catalanoparlant.

L'INH no va tenir res a veure amb aquest documental, més aviat el van menystenir. Mentre això passava el director del Museu Nacional de Catalunya (MNC), el Sr. Sobrequès donava suport i obria el MNC a Jordi Bilbeny perquè presentés un dels seus llibres, i ERC donava suport i fins i tot donava premis a l'INH.

El Centre d'Estudis Colombins, delegació funcional d'Òmnium durant 20 anys, va ser «convidat» a marxar d'Òmnium (igual com van fer també amb el Memorial 1714) quan una «nova generació» va prendre les regnes de l'entitat el 2011. La «nova generació» que ha convertit Òmnium en una comercial de samarretes, fa cartells en castellà i oblida que el seu lema era «llengua, cultura, país», i es dedica a influir políticament.

No tots els historiadors de l'«acadèmia» van donar suport al CEC malgrat que el seu estil academicista i han restat callats tot aquest temps. Si l'INH ha agafat volada i el CEC és mort s'ha d'agrair a ells.

És evident que en el tema Colom, en Bilbeny desbarra i molt. La major part dels llibres d'en Bilbeny, ell no ho amaga, es basen en escrits d'historiadors anteriors, fet que li dona certa patena de credibilitat, però les seves conclusions són errònies. Per no atabalar-vos us n'exposaré algunes:

El tema de la suposada pertinença d'en Cristòfol Colom d'un suposat port de Pals neix d'una mala interpretació d'un

document-carta que localitzà la Núria Coll i Julià, on diu literalment «Vicens Anes Pinson de la vila de Pals», dins d'una carta íntegrament escrita en llengua catalana. En la mateixa carta ens parla de cinc persones més de Civilla. Qui això escriu catalanitza els noms de Palos i Sevilla.

El mateix Cristòfol Colom ens diu al Diari de Bord del primer viatge «Salpí de la barra de Saltes...». I la barra de Saltes és al municipi de Palos de la Frontera i té prou calatge per a encabir petroliers avui en dia.

També afirma que en Cristòfol Colom era en Joan Colom Bertran, i d'aquest personatge existeixen fins a quatre documents on consta com a mort abans de 1492. Bilbeny, tot ignorant aquests documents i en la seva dèria per identificar l'Almirall amb el Joan Colom Bertran afirma que es va casar dos cops, la primera amb Caterina d'Alós, de qui té a Diego Colom i la segona amb Felipa d'Avis amb qui té a Hernando Colom.

Identificar Felipa Moniz amb Felipa d'Avis i d'Urgell, quan d'aquesta dona sabem, pel seu testament, que morí soltera, és un nou error, i a la Beatriu Enríquez, en canvi, en Bilbeny ni l'anomena, malgrat existir documents, que segons el seu criteri, deuen ser tots falsos.

I com, segons Bilbeny, els Reis Catòlics atenen Colom per ser marit d'una Avis, i per ella li admeten la noblesa, curiosament no es planteja perquè l'hereu de l'Almirallat no és Hernando a qui fa fill de la noble, sinó Diego.

Tampoc deu ser important que les nissagues de descendents del Diego Colom Moniz i el Jaume Colom Alós siguin totalment diferents, ni que Jaume Colom Alós sigui un personatge documentat a Barcelona mentre el Diego Colom Moniz corre amb el seu pare per Amèrica.

L'absurd queda al descobert quan lliguem edats i descobrim que quan neix Diego, el Joan Colom Bertran tindria 66 anys i quan neix Hernando en tindria 74, i Felipa d'Avis 53. Suposo que

quan repensi aquestes dades donarà peu a un nou llibre tot justificant la inseminació artificial.

Podria estendre'm molt més sobre els errors detectats en llibres de Bilbeny sobre Colom, els tinc tots i els he llegit i marcat, però penso que és suficient a tall d'exemple, i que amb aquests pocs exemples que he donat per no estendre'm qualsevol lector s'haurà adonat de la magnitud de les errades.

Queda clar que segons les proves científiques, especialment el peritatge del Dr. Charles W. Goff trobat a la Universitat de Yale a les restes de Cristòfor Colom de Santo Domingo, que ens el fan nascut sobre 1436 és més lògic pensar que tingués a Diego amb 44 anys amb una Felipa Moniz de 25, i a Hernando amb 52 anys amb una Beatriu Enríquez de 25.

Per als que dieu que l'INH serveix per a reescriure la història catalana expliqueu-me per què necessita a Erasme, Da Vinci o altres figures europees, com si no tinguéssim prou figures catalanes o fets importants a investigar. Si fossin certes les seves teories sobre Erasme o Da Vinci faria conferències a Holanda i Itàlia per a ser escoltat. Amb tota aquesta exageració només s'aconsegueix que tothom qui intenta investigar en aquesta direcció sigui etiquetat de boig. I això ha ajudat a matar el «Colom català» dins la comunitat acadèmica.

Però mirem també cap a l'altre cantó: Quants historiadors oficials han treballat el tema Colom recentment? Quants d'ells s'han *trillat* els arxius de Barcelona, València, Marsella o del Vaticà buscant proves?

Segurament, a part de la gent del CEC, ningú més ho ha fet. I malgrat seguir criteris acadèmics no van tenir mai el suport dels historiadors catalans acadèmics. En canvi cap historiador «oficial» es va queixar quan Bilbeny fins i tot presentava llibres al Museu d'Història de Catalunya, ni tampoc quan s'emetien els seus «documentals» per TV3. Ningú es queixava

aleshores, per què ho fan ara? Perquè ja ha desaparegut el CEC i ja podem tornar a la «versió espanyola», o perquè algun partit ha donat ordre de tancar una de les seves guinguetes perquè ja no els és útil per a la seva nova república espanyola de la Comunitat Autònoma de Catalunya?

Fixeu-vos bé que la desaparició del CEC i la propera desaparició de l'INH suposarà que tota la investigació sobre Colom, els senyors acadèmics la deixen en mans de foscos personatges com Consuelo Varela, Juan Gil, Anunciada Colón de Carvajal o Guadalupe Chocano que evidentment defensen el colom genovès, i ignoren les proves científiques del documental, malgrat que l'han vist i hi han participat.

No només això, sinó que deixaria el camp lliure perquè el domini historiogràfic continuï en mans dels qui tenen la visió inquisitorial que predomina en la història espanyola des de fa 500 anys. Perquè es publiquin llibres tan *macarrònics* com *El imperio espanyol* (en anglès *Rivers of Gold*) de Hugh Thomas, que és un llibre ple d'errades històriques, però com que és un amic de l'Aznar, cap historiador català ho va denunciar, no fos cas que fos mal vist.

No estic a favor de la desaparició de l'INH, estic a favor que l'«acadèmia» fiscalitzi la feina dels investigadors no professionals i els doni suport, en comptes de callar i deixar el camp buit perquè els espanyols segueixin escampant mentides. Que ajudin en comptes de primer ignorar-los i després destruir-los, si el que vol és realment aprofitar la seva feina. Potser tota la feina no és vàlida (les conclusions), però molts dels dubtes raonables exposats per ells valdria la pena d'investigar-los i aclarir-los.

Sobta que quan els nostres historiadors col·laboren en llibres de text escolars, no tinguin gens de vergonya per escriure que Colom era genovès. No coneixen les proves aportades pel CEC? Només per interès acadèmic o professional les haurien de conèixer. I si les coneixen perquè ho fan? Molt al contrari,

pots trobar en llibres de text escolars redactats per historiadors catalans, una doble pàgina d'homenatge al primer rei que va prohibir el català, Carles III (el del conyac, no el nostre) o llegir expressions absurdes com «Corona d'Aragó».

Pàg. 10 i 21 d'un llibre de 2n de Batxillerat, d'Ed. Teide. A la pàgina 21 explica que Carles II prohibí el català. A la pàg. 10 sencera, honora el mateix rei.

Pretendre que algú no pugui parlar o escriure d'història sense tenir la carrera hauria de valdre també pels que opinen de disseny gràfic o de futbol sense tenir títol. Fer-ho a Catalunya suposaria, a més, que ens quedem on eren els nostres historiadors fa 60 anys, i es deixa així el camp lliure a un poderós enemic amb molts més recursos per la mentida i que fa 500 anys que inventa *fake news*. Perquè amb l'experiència dels últims 30 anys està demostrat que els historiadors «oficials» no els preocupen segons quines coses, amb honroses excepcions com és el cas d'en Francesc Xavier Hernández Cardona.

Per tant, us demano que deixeu en pau en Colom, si almenys no coneixeu la feina feta pel CEC, o com a mínim, haver vist el documental.

* La imatge que il·lustra l'article, a petició de l'autor, és una imatge modificada del quadre "The First Landing of Christopher Columbus (1450-1506) in America – Dioscoro Teofilo

Puebla Tolin"